

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКІЙ

СКОРОТЕЧА.

(Courier.)

ПЕШТА.

Предчисленіе и друга упутствованія прийма Учредничество у Пешти на Розевъ - Плацу Nго 285. и свако Цесаро Крапоште Чинничество.

Четвртакъ

30. Септембра. 1843.

Год. III.

СПОКОЙНО СРЦЕ.

(по Кішфалудію.)

У пріятной доли цвѣтакъ
Неповреди ветра моѣ;
Само горомъ гроз'му едакъ,
Руши стабла данъ и поѣ.
О! како ми садъ у миру
Могъ живота тече рокъ;
Пріятности свудъ извиру,
Ко кристали быстрий токъ.
У толикой буні света
Я боравимъ тихи санъ. —
Свуд'ме мира чека мета
И спокойный свиѣ данъ.

Ђорђе М. Деспотовиѣ
Потисѣанинъ.

О ВОСПИТАНІЮ ДѢЦЕ РУКОДѢЛАЦА:

В. Б. преведено.

(продуженіе.)

Изъ Числа 62.

О кадъ бы се нужда овы полезны школа одъ стране наши Србски Общества, и имуѣны Спаія увидила, и подобне школе заводити почеле;! наша бы Народность далеко самосталніомъ постала, а изображенъ найвишій степенъ, на угледъ осталь Народа тако постигло, да бы у станю были с' нашимъ изображенъмъ и само изображенъ превозыѣни. — У почетку овога чланка наведено е навластито, ко бы праведно обвезанъ быо,

о овомъ светомъ предмету бригу носити; али мы, на наше политично станъ сматраюѣи, неостае намъ друго, до опетъ на штедри духъ нашегъ дичногъ Народа и зато обратитисе, ербо е први задатакъ, „новчана средства“ — Народъ е ова и дояко, на подизанъ народны нормалны, гѣмназіални, клирикални и педагогични школа, на црѣве, и на Матицу, драговольно приносио; пакъ ѣе и отсадъ давати, кадъ се путно и сходнымъ начиномъ на то позове, начиномъ, кои да nebude обшгомъ глобомъ жигосанъ! — Обратиѣмо се далъ и на многопочитаеме миле Србкинъ свакога реда и возраста, оне ѣе ямачно, слѣдуѣи свомъ природно благородномъ чувству, на подизанъ школа за малу дѣчицу, на коима будуѣность наше Народности почива, свердніе даракъ принети, неголи на неизвѣстно издаванъ забавника Сокола? Драголюба? и т. д. коихъ е цѣль и тако више на суѣти основана, него на обштой моралной ползи, бацаюѣи быстри безпристрастни погледъ на позывъ у Новини, — — —

ВЕЛИКОДУШІЕ И ВѢРНОСТЬ.

Груванъ топова надалеко разлежашесе, а тіо унаоколо гореѣе на стражама ватре крозь дубоку ноѣну густу помрчини комасахусе. Французкій Лайтнантъ Равинъ седіо е латоранѣну руку свою завязуѣи поредъ ватре, бою су єдни отъ войника иѣговы са излупанымъ посуѣмъ домашнимъ подстакнивали, докле су имъ други содрузи тамо амо туманъ

рајоџи што за ње тражили, кои се наскоро обременџни изъ ближнџгъ едногъ села поврате. Њџово ово бреме падне имъ у путу потежко, зато наишавши на едногъ у шушняка сакривеногъ паорскогъ дѣчака, натерая га, да имъ бреме понесе. Овџ ово ѡдва сиромџ изверши, за кое војници га похваљувајуџи, пруже му стакло, да се подкрепи; но онџ то ѡтговарајуџисе неухте примити, него уморанџ наслонисе на ѡдну за Равиномџ вербу, и веџма јушџ на очи свой шеширџ натуче. Равиџ се садџ къ нџму окрене, коме седеџки олако усмотри подџ яче на главу натученнымџ шеширомџ сакривеный и простачкимџ одџломџ доста заклонџный нџговџ бледый, нџжный и красный обликџ, и ѡбадва пуна живости ока. Чиняшесе, да дечко ѡтџ страха и зиме дрџће и као да се предомышляваше, хоџе ли заостати или неџе. Равиџ рекне му сожалително: „Оди дечко къ ватри.“ Нџмачке ове рџчи и любкџй гласџ, чиняхусе да су га дирнуле; но онџ ништа неотговори, веџ му низџ лице полету сузе. Равиџ садџ забораџи на свою рану, скочи на ноге, ухватисе за руку и запыта га усердно: „Зашто дечко ты плачешџ?“

Онџ склопи руке, пакџ молеџи трепџћуџимџ и тихимџ гласомџ ѡтговори: Избавите ме ѡ великодушный Муже. Отацџ мой ѡ у првомџ овомџ селу Судџа, а я самџ се у простачко одџло преобукао зато, да бы као непознатџ лакше утекао. Бџгство мое и густа ова помрчина разлуче ме ѡтџ мои: а ваши војници несреџомџ моџомџ спазе ме у шушняку, гди самџ прикривенџ лежао, ухватите ме, и я морадо ту робу доведе донети имџ. Стражарске те унаоколо гореџе ватре тако ме плаше, да я несмџмџ далџ бџгати, иначе морамџ се подобны случаева и бояти, и тџко зна више едногџ тако щедрогџ избавителя наџи.

Садџ, придода Равиџ, я ти немогу ништа помоџи, него морамо чекати дана, до кога меџутимџ одморисе и ѡтспавай: тако привуче ѡдну задобывену постелю меџу вербу и гореџу ватру, и понуди га сести, кои истина ѡдма на постелю седне, али ништа неухте бсти.

Садџ Равиџ наново почне свою рану завџяти, съ чимџ немогавши наскоро готовџ быти, окрене се дечаку, кои нџжнымџ и малымџ дрџтајуџимџ своимџ рукама тако пазливо и полако рану завџе, да ѡ Лайтванту ово сасвимџ угодно пало.

Докџ се Равиџ тако са свои содрузы частџо, младиџџ узџ дрво леџи преслонивши се быо ѡ седеџи заспао; Найпосле и војници се к' сну предаду; ноџџ поладна бџаше, а ватра на све прџятну топлоту бацаше. И Равиџ посади се поредџ свогџ спавајуџегџ избавленника, коме се шеширџ малко уздигао быо, исподџ кога су красни бџложуџкасти кудри зулови вирили.

(продуженџ слџдуџ.)

НАЧЕРТАНІЯ ИЗЪ БОСНЕ. Съ Хорватскогџ ѡтџ Профессора Ванџичека.

Турскџй сказџ ѡ Милошу Обиличу.

Као што Турцы сказую, имаду Хрџстиани кнџига, кое ѡ целомџ свету пишу, и у коима све ѡ тако точно и добро назначено, шта се годџ догаџало; затимџ колико су путџй Швабе съ Турцыма ратовали, колико ѡ людџй у биткама пало, и шта више, кадџ су Швабе, а кадџ Турцы побџдители были. „То морамо признати“ примџти ѡданџ на мое рџчи, „да су Швабе у свему непристрастни.“ Другџй ѡпетџ запыта: „Зашто то?“ — „Богџ га посџкао,“ ѡтговори треџи. „Вы хоџете башџ све точно да знате. Ты вальда мыслишџ, тамо тако стои, као кадџ мы гусле узмемо, и узџ нџи пџвамо, како смо Хрџстиане били?“ — На ово ѡпетџ ѡданџ дода своя примџчанџя: „Вџре ми мое онџ истину говори. Тџко ѡ дакле быо Кралџвичџ Марко? — Тџко ли Вукџ Ячанинџ, и имено юнакџ Милошџ Обиличџ, кои се заклео быо, да џе Султану на Косову ногомџ за вратџ стати, и у уста му комадџ сланине турити?“

Ѓфендимџ бонумџ, онџ узџаши на свогџ коня, и кадџ у Косово доџе, читаџа войска мораше му се съ пута уклонити.

и тако дође онъ до у шаторъ Султановъ, когъ, како уђе, ножемъ распори: али ефендимъ, онъ сасвимъ заборава на свою зашлетву, да ће сирѣчь турити Султану сланину у уста, извуче свою палашину, и почне крозь цѣлу войску продирати, гди до 8000 лодій посече. Но текъ кадъ є већ на краю войске быо, падне му на паметь сланина. Као муња окрене се натрагъ, стане ногомъ за вратъ мртвомъ Султану, и тури му у уста комадъ слаanine. Докъ є онъ ово чиню, изиђе една Грчка Волшебница, и научи заоставишу Турску войску, како ће се страховитый овай Юнакъ живъ ухватити моћи. Када є дакле Милошъ изъ шатора изкочио, набоде му се коњ на едно отъ у землю усађены копля тако, да се онъ съ нѣга на землю стропошта, коме одма Турцы притеку, и руке натрагъ савежу.

Кадъ се Милошъ, чудењисе овомъ лукавству, ближе о обстоятелствама извести, замоли ий, да бы му пре негъ што га посеку, старицу предъ нѣга довели. Коя молба кадъ му се испуни, онъ се приближи својој у пропастителници тако, као да іој хтяше штогодъ казати, нагло іој оберне своя леѣа и спопадне є средњимъ своимъ деснымъ перстомъ за носъ као съ клѣштама, и окренувивисе фуње мрзку ову аветьио чакъ преко Косова, да є таки мертва остала. Ово кадъ Турцы виде, одма му отсеку главу одъ страха, да се ово исто іошть коме и отъ нѣи догодило не бы. — Толико о Милошу по Турскомъ сказу.

Отношенія служећи лица спрема свои господара.

Свакій мужъ свою жену, као и свакій господаръ свога слугу, нарочито іошть ако є овай Христіаникъ, за найманю погрѣшку безъ свакогъ суда убити сме. Съ оваковымъ неограниченѣмъ траже Турцы, да се кодъ странни великимъ и славнымъ покажу, представляюћи имъ комедию, коя бы одвећ шальвива была, кадъ се не бы у нѣой тако много трагическе озбилности са самымъ убіяньмъ налазило. Дође л' на примѣръ кои странни предъ Агу, или предъ другогъ когъ нѣювогъ Чиновника, то служители предъ стран-

нымъ мораю овако говорити: „Види нашегъ Агу! онъ насъ све, колико смо годъ овде, може погубити дати? — Ово се као разумева, да онъ исту свободу и надъ странимъ узети може. — На кое Ага изтегне свой вратъ, паѣ смећеи се гордо одговори. „Аа, іокъ, іокъ! Боже сачувай! Я никадъ нећу поштенымъ лодма близу приступити.“ Но с' овимъ Агинымъ речма недаду се служители у роли својој забунити, него продуже да-ль: „Онъ сме отъ насъ све наше добро и имуѣство отузети и затворити дати, кадъ му годъ воля дође. На ово опетъ маюћи Ага главомъ и браду своју гладећи противъ проговори: „Аа, не! небойте се ништа; іокъ, я то нећу урадити. Ая, то я нећу.“ Докле овако служители моѣ и величіе свогъ господара уздижу, наежисе отъ страха странномъ коса, кои текъ онда свободніе почне дысати, кадъ се сети да є власти оваковогъ Деспотизма освобођенъ.

О Б Я В Л Е Н І Е.

Одъ стране Лицеума Княжества Србскогъ обзнаюесе **Высокопочитаемомъ Обществу**, да ће са знанѣмъ и одобренѣмъ **Высокославногъ К. С. Попечительства Просвѣщенія**, **Г. Профессоръ Физике**, **Др. Янко Шафарикъ** явно у зданію нормалны школа предавати **Историю и Литературу Славена**. Предаванъ ово држаѣесе сваке неделѣ и мањѣгъ празника одма после свете **Лугургіе**, а именито одъ 10—11 по европейскомъ часочисленію. Септемвриа 22. држао є вышехвалѣный **Господинъ** уводъ свой за будућа нѣгова предаваня. **Милина** є, было видити седе старце, гди са нѣжною младежи у скамјама седе, управивши очи свое на вештогъ за катедромъ **Словослова**, и са унутрашнимъ побуђенѣмъ слушаюћи израженія, коя намъ начертаваху судьбину **Славенскогъ Рода** нашегъ. Да — семе сво пасѣе на землю благу и принети плодъ сторицею, кажу

С. Бео. Новине.

КРОЯЧКА ШТАТИСТИКА.

Варошкїй Вѣститель у Геленкору приповѣда, да е онъ овы дана кнѣгу контїй едногъ на гласу Пештанскогъ Крояча прегледавши изъ нѣ докучїю, да е у нѣой отъ 1. Іуліа прошасте године до последнїгъ Іунїа текуће године, дакле за годину дана, преко седамъ хїлїа и неколко стотина комадїй мужкїи халїина забилъжены нашао. Сваку халїину едно на друго у 20. форїнтїй сребра рачунаюѣи — кое нїе башъ скупо узето, будуѣи се тамо много свечаны халїина налазило; кое су 3—400 форїнтїй сребра коштѣвале — то износи отприлике Крояча овогъ годишнїй приходъ на 140.000 форїнтїй сребра; отъ кон кадъ се узме 20 процента као чнстїй добытакъ, то износи нѣгова заслуга преко године на 28.000 фор. сребра; — една у ствари занета удивленїя достойна сумма, коя заръ неће чрезъ неколко неисплатно заоставши контїй каковїй малїй уштербъ претерпити! —

В Ъ С Т И.

(Будимъ.) Берба се кодъ насъ при доста угодномъ времену 11. Окт. р. почела, и као што е грожѣ іоштъ прїе две неделѣ изгледало, доста е сазрело: Можемо реѣи, да ће намъ овогодишнїй віно много болѣ отъ ланьскогъ быти; алъ е и велика разлика вообщо отъ ланьске бербе; еръ на многи мѣсты, наполакъ, а понайвише на треїїй талъ ланьске бербе се може рачунити, и премда е овогодишнїй клокъ кодъ насъ прилично сладакъ, и по изгледу доста црвенъ, зато опетъ веѣомъ се ценомъ (као што смо се отпре надали 3-4 фр.) продавати неможе; веѣъ обычно се продае аковъ по

2 1/2 и 2 3/4 фр. шайна. Како се дакле познати дае, да су кодъ многи Вінодѣлаца, и Вінопродаваца іошъ пуни надруми ланьскогъ и отъ прошасте године Віномъ.

Д.

(Пешта.) Отъ 5. до 11. Окт. п. р. прошло е ову да Дунавомъ за горнїй Предѣлъ са различномъ равномъ свега 31 Лаѣ; између конхъ было е 12 лаѣи жита са 53.434... 4. л. ражи, са 5100. 1. л. ечма са 2150. 10. л. зобн са 54.700. 2. л. кукуруза са 6.500. 2. л. репице са 9000. и прое са 80. Вагана.

ТЕЧЕНИЕ НОВАЦА НА БЕЧКОЈ БЕРЗИ.

4. Окт. р. 1843.	у Сребру.	
Металъ	а 5 %	111
„	а 4 %	100
„	а 3 %	76
Заямъ одъ 1839.	„	286
„ „ „ 1834.	„	727
Банкакціе Комадъ	„	1644
Естерхазинъ Лозъ	„	53
Царски дукати	„	103 %

БУДИМСКА ЛУТРИЯ.

отъ 11. Окт. р. Нго. 46 38 21 81 41
Вуѣиѣесе 25. Окт. р.

Станѣ дунава у Пешти.

10. Окт. п. р. 10.' 5." 0."

11. Окт. „ „ 10.' 0." 6."

☞ Одъ стране Учредничества П. Б. Скоротече явля се, да ће се скоримъ сва она Числа подпунити, коя за време престанка Скоротече изышла ни су.

☞ Будуѣи да се Пештанскїй Леополди Вашаръ приближуе, то се учтиво умоляваю сва Г. Г. Пребройницы Скоротече, да бы, кои іоштъ платили ни су, садъ о Вашару (на Розенплацъ Нго. 285. намъ новце послати усердствовали.

☞ Тко бы желїю ствари за купованѣ, продаванѣ, или предмете кнѣживне, трговачке и рукодѣлїя Публїки обзнанити, такова обявленїя ће се у Скоротечи за 3. кр. ср. одъ линїе прїимати.

Учредничество.

Издавателъ Димитрїй Іовановиѣъ. — Учредникъ Димитрїй Теодоровиѣъ
(Rosen-Platz Nro 285.)